

ЗАСТОСУВАННЯ ВАРТІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Н.І. Климаш

Національний університет харчових технологій

В сучасних умовах господарювання особливої актуальності набувають підходи до управління ефективністю, в основу яких покладена вартість підприємства.

В умовах динамічності ринкового середовища об'єктивне, неупереджене та якісне оцінювання вартості підприємства набуває важливого значення. Від достовірної оцінки, найчастіше, залежить: вартість підприємства у разі купівлі-продажу; стратегічні плани розвитку підприємства; ринкова вартість цінних паперів та вартість застави при кредитуванні.

В процесі управління ефективністю підприємства особливої уваги заслуговує формування вартісного мислення серед управлінців різних рівнів.

На вітчизняних підприємствах нині є домінуючим ринкове, функціональне мислення серед управлінців різних рівнів. Основна увага менеджерів спрямована на якість виконання своїх обов'язків та отримання прибутку як показника, що демонструє ефективність господарювання. Дана спрямованість вступає в протиріччя з інтересами власників, для яких важливіше знати ціну капіталу та можливість зростання його доходності.

На нашу думку, вартісне мислення управлінців варто формувати на когнітивній основі, що оцінює людину як істоту, наділену надзвичайним інтелектом, спроможну до пізнання різних процесів і явищ та здатної використати отримані знання в певних цілях.

Нині когнітивні науки представляють собою цілу низку дисциплін, що об'єднані єдиною тематикою і однотипними методологічними принципами. Традиційно до них відносять: філософію, антропологію, психологію, лінгвістику, економіку та комп'ютерні технології.

Технологія ефективного управління, побудована на когнітивній основі,

полягає в тому, щоб за допомогою когнітивних карт визначити можливі і раціональні шляхи управління для досягнення поставленої мети.

Поняття когнітивної карти (карти пізнання) є ключовим при моделюванні складних ситуацій. На початковій стадії формування когнітивної карти менеджери визначають всі фактори, що впливають на вартість підприємства. Кількість елементів в такій когнітивній карті може бути доволі значною. В подальшому відбувається класифікація елементів і відбір найбільш важливих з них.

Таким чином, формування вартісно-орієнтованого мислення персоналу на когнітивній основі забезпечить: якісні аспекти управління ефективністю підприємств в залежності від індивідуальних переваг і потреб конкретного суб'єкта в єдиному концептуальному напрямку; можливість компромісного об'єднання рішень керівників всіх рівнів, пов'язаних зі зростанням вартості підприємства; формування цінностей та ідеалів заради яких буде досягнута основна мета діяльності підприємства; розподіл функціонального навантаження та узгодження взаємодії між співробітниками; можливість кожного члена колективу працювати і розвиватись разом з підприємством.

Загалом управління ефективністю, яке націлене на зростання вартості підприємства, повинне, на нашу думку, вирішити наступні завдання: сформувати стратегію розвитку підприємства, та встановити етапи її реалізації; гарантувати захист прав акціонерів, тобто впровадити ефективну систему прийняття рішень, та надати акціонерам (як великим, так і міноритарним) можливість контролювати роботу менеджерів; використовувати інноваційні технології, що забезпечать зростання обсягу виробництва та продуктивності праці.

Управління ефективністю, з точки зору вартісного підходу, націлене на досягнення максимальної вартості підприємства, а відтак і потреб зацікавленого кола осіб. Розуміння основ проблеми управління сприяє її вирішенню, а результат діяльності є важливим підґрунтям для подальшого дослідження теоретичних і прикладних аспектів управління ефективністю.